

پرسش و پاسخهایی در مورد عید سعید غدیر

گرداونده: محمد تقی صرفی پور

پرسش و پاسخهایی در مورد عید سعید غدیر

سوال 1: غدیر چه معنایی دارد؟

پاسخ:

رود کوچکی که مقدار کمی آب همواره در آن جاری باشد.
چون در صحرای نزدیک «جحفه» رود کوچکی وجود داشت آن را به صحرای
غدیر نام نهادند.

سوال 2: چرا حادثه عظیم بیعت مردم با امام علی (علیه السلام) با نام غدیر معروف شد؟

پاسخ:

بیابان غدیر خم پس از سرزمین «جحفه» در 3 میلی مکه قرار دارد، و در آنجا رود
همیشه جاری وجود داشت، چون برای اعلام ولایت امام علی (علیه السلام) و بیعت
120 هزار حاجی از زن و مرد، دو روز در آنجا توقف کردند، و در آن هوای گرم و
کمبود آب، از آن رود کوچک استفاده می شد، آن حادثه بزرگ به نام «غدیر»
معروف شد. از آن پس در نوشته‌ها و گفته‌ها و شعرهای گوناگون، روز بیعت عمومی
مردم با حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) با نام غدیر مطرح گردید.

سوال 3: آیا واقعه غدیر با نامهای دیگری نیز آمده است؟

پاسخ:

نام معروف حادثه عظیم بیعت عمومی مردم با امام علی (علیه السلام) همان غدیر است
اما با نامهای دیگری نیز مطرح شده است مانند

يوم الولايه (روز اعلام ولايت)

يوم البيعه (روز بيعت)

يوم الدوح (روز بزرگ، که حادثه بزرگی در آن رخ داد، یا روزی که مردم در کنار درختان تنومند صحرای غدیر، از سایه های آن استفاده می کردند و سایبان برای خود درست نمودند).

سوال 4: حادثه عظیم در چه روزی تحقق یافت؟

پاسخ:

روز پنجشنبه، سال دهم هجرت، هیجدهم ذی الحجه، درست هشت روز پس از عید قربان، در صحرای غدیر خم فرمان بيعت عمومی مردم با حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) از طرف خدا و فرشته وحی صادر شد که: «یا ایهاالرسول بلغ ما نزل الیک...» (ای پیامبر آنچه نسبت به ولایت علی (علیه السلام) به تو ابلاغ کرده ایم برای مردم بازگو).

سوال 5: پس از کدام مراسم مهمی غدیر شکل گرفت؟

پاسخ:

پس از مراسم حج واجب، که مسلمانان بلاد اسلامی چون شنیدند، رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در این مراسم شرکت دارد، به گونه ای گسترده شرکت کردند، و چون آخرین حج رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) و در روزهای آخر عمر آن حضرت بود آن را (حجه الوداع) نامیدند.

شیخ کلینی روایت کرده است که حضرت رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بعد از هجرت ده سال در مدینه ماند و حج بجا نیاورد تا آنکه در سال دهم خداوند عالمیان این آیه را فرستاد که

و اذن فی الناس بالحج یا توک رجالا و علی کل ضامر یاتین من کل فج عمیق «
لشهدوا منافع لهم

ای رسول خدا! در میان مردم برای سفر حج ندا در ده و همه را به مراسم حج (فراخوان تا مردم پیاده و سواره و از راه دور بسوی تو آیند) پس امر کرد رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) مؤذنان را که با آواز بلند به مردم اطلاع دهند که رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در این سال به حج می رود

سوال 6: چرا در آخرین سفر حج پیامبر (ص) حماسه غدیر مطرح شد؟

پاسخ:

هر پیامبری دارای جانشین و امام بوده و رسول خدا نیز می بایست جانشین و امامی داشته باشد که او را معرفی و برای او از مردم بیعت بگیرد، اما در کجا؟ و در میان کدام جمعیت؟

در کدام اجتماع عظیمی می شود مسئله بیعت برای امامت امام علی (ع) را بگوش مسلمانان جهان رساند؟ اجتماع عظیمی چون سفر حج، آن هم حجة الوداع، که همه مسلمانان از سراسر بلاد اسلامی به جهت حضور شخص پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) شرکت کرده بودند بهترین موقعیت بود

سوال 7: حجة الوداع چیست؟ و کدام خاطره را در ذهن انسان تداعی می کند؟

پاسخ:

شرکت رسول گرامی اسلام در مراسم حج سال دهم هجرت را (حجۃ الوداع) می نامند. زیرا دیگر پیامبر اسلام نتوانست به حج برود، آخرین سفر حج آن حضرت را وداع با حج نامیدند، و چون پس از مراسم حج آن سال در روز هیجدهم ذی الحجه در صحرای غدیر خم، ولایت امام علی (علیه السلام) و دیگر امامان معصوم شیعه تا قیام حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) را مطرح کرد و از عموم مسلمانان بیعت گرفت، نام حجۃ الوداع، حادثه غدیر خم را در دلها زنده می کند.

سوال 8: چرا در شهر مکه یا عرفات و منی در مراسم حج بیعت با امیر المؤمنین (ع) مطرح نگردید؟

پاسخ:

فرمان الهی پس از خارج شدن از مکه به رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) ابلاغ شد، و برخی از علل آن چنین است. اگر در مراسم شهر مکه یا عرفات یا منی این حقیقت مطرح می شد شاید جاذبه روز غدیر را نداشت و دلها و مغزها را بخود جذب نمی کرد، چون همه در حال عبادت و انجام مراسم بودند.

اما پس از پایان مراسم حج و کوچ کردن حاجیان بسوی شهر و دیار خود، زمینه . بیشتری برای بیعت با امام (علیه السلام) وجود داشت

سوال 9: چرا در حادثه عظیم بیعت عمومی مسلمین با امیر المؤمنین (علیه السلام) با نام غدیر معروف

شد؟

پاسخ:

این یک امر طبیعی است. در تمام ملتها این شیوه نامگذاری رواج دارد، که گاهی یک حادثه تاریخی را با نام شهری یا خیابانی، یا کوهستانی، یا نام فرد خاصی مطرح می کنند. چون در صحرای سوزان غدیر خم، 120 هزار حاجی از نظر آب در

زحمت بودند و همه از یک رود کوچکی استفاده می کردند، آن حادثه بزرگ، و آن خاطره نورانی با نام آن رود کوچک بنام «غدیر» با صحرای غدیر مشهور شد.

سوال 10: چرا در سرزمین «جحفه» این حادثه عظیم سامان یافت؟ آنجا چه امتیازی داشت؟

پاسخ:

چون همه مسلمانان پس از مراسم حج برای رفتن به شهرهای خود تا سرزمین «جحفه» با یکدیگر همراه بودند، که از آنجا تقسیم شده هر یک بسوی شهر و دیار خود می رفتند.

سرزمین جحفه چهار راهی است که مردم سرزمین حجاز را با دیگران از هم جدا می کند، از آنجا راهی بسوی مدینه در شمال، و راهی به سوی عراق، و راهی بسوی مصر در غرب، و راهی بسوی یمن در جنوب وجود دارد.

سرزمین اگر فرمان الهی تحقق نمی یافت، دیگر اجتماع بزرگی از همه مسلمانان بلاد اسلامی شکل نمی گرفت و همه پراکنده می شدند. و چون در آن روزگاری، رادیو، تلویزیون، ماهواره، تلکس خبری، تلگراف، وجود نداشت، ابلاغ پیام الهی به همه مسلمانان در تمام بلاد اسلامی غیر ممکن بود. پس امتیاز بزرگ سرزمین غدیر آن بود که می توانستند، مسلمانان بلاد اسلامی را در آنجا گرد هم آورند.

سوال 11: چرا در شهر مدینه، یا دیگر مراسم مذهبی بیعت با امیر المؤمنین (علیه السلام) مطرح نشد؟

پاسخ:

خداوند بزرگ صحرای غدیر را برگزید و علت آن بود که اگر در شهر مدینه یا دیگر مراسم مذهبی بیعت با ولایت مطرح می گردید، از حضور همه مسلمانان بلاد اسلامی خبری نبود و در محدوده مرزهای مشخص، یا زمان و مکان مشخص محصور می شد. در صورتی که در مراسم حج جهانی و شرکت مسلمانان همگانی است. پس برای

جهانی شدن غدیر می بایست در مدینه یا دیگر مراسم یاد شده این مهم صورت نپذیرد.

سوال 12: چرا حجه الوداع برای این مهم انتخاب شد؟

پاسخ:

چون سفر آخرین پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود و باید جانشین خود را معرفی می کرد، و اجتماع بی سابقه ای از مسلمانان دیگر بلاد اسلامی در آنجا گرد می آمدند، و همه مسلمانان پس از انجام مراسم حج در یک حالت معنوی، عبادی خاصی بودند، که آن حالات معنوی در دیگر اجتماعات یافت نمی شد و حجاج معمولاً پس از بازگشت به وطن خود وقایع مهم سفر را بازگو و حکایت می کنند.

سوال 13: آیا حضرت امیرالمؤمنین (ع) در آغاز این سفر با پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود؟

پاسخ:

خیر، امام علی (علیه السلام) از طرف رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در شهر یمن بود که عازم مکه شد و خود را به پیامبر خدا رساند، اما حضرت زهرا (سلام الله علیها) از آغاز تا پایان سفر حجه الوداع همواره با پیامبر بوده و حوادث و تحولات روز غدیر و پس از آن را شاهد بود.

سوال 14: جایگاه سخنرانی پیامبر را چگونه فراهم کردند؟

پاسخ:

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) دستور داد تا اشتران را خوابانده و از جهاز اشتران جایگاه بلندی برای سخنرانی آماده سازند، بگونه ای که بتواند برای آن جمعیت انبوه سخن بگوید و همگان او را به روشنی بنگرد.

سوال 15: شمار مردم در آن اجتماع عظیم چقدر بود؟

پاسخ:

تعداد جمعیت انبوه روز غدیر را مختلف ثبت کرده اند، برخی 124 هزار نفر و بعضی 100 هزار، و بعضی 90 هزار، و گروهی 120 هزار نفر نوشته اند.

سوال 16: اجتماع بزرگ غدیر چه ویژگیهایی داشت؟

پاسخ:

ویژگیهای فراوانی داشت مانند :

اجتماعی از تمام بلاد اسلامی بود

حاضران پس از اعمال حج با جاذبه های معنوی خاصی گرد هم آمدند

انگیزه اجتماع معنوی و با فرمان الهی بود

فراوانی این اجتماع در آن روزگاران بی نظیر بود

سوال 17: آیا چنان اجتماع بزرگی را می شود در جای دیگری گرد آورد؟

پاسخ:

نه هرگز!! زیرا ارتش های بزرگ آن روزگاران با همه فراخوانی و جمع آوری نیروها نمی توانستند آن تعداد از جمعیت را گرد هم آوردند، و با همه تلاش 10 هزار یا 15 هزار نفر را گرد می آورند

و دیگر اجتماعات، جاذبه حضور پیامبر را نداشت، و از جاذبه های معنوی حج برخوردار نبود.

سوال 18: سخنرانی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) چگونه آغاز و پایان یافت؟

پاسخ:

پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) پس از آنکه در جایگاه بلند سخنرانی قرار گرفت با حمد و ستایش الهی و اعتراف گرفتن از حاضران بحث را آغاز کرد و فرمود: شما درباره من چگونه شهادت می دهید؟ همه مردم پاسخ دادند: شهادت می دهیم که تو فرمان خدا را ابلاغ و ما را به خوینها دعوت کردی خدا تو را پاداش نیکو دهد. پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: «ایها الناس من اولی الناس بالمؤمنین من انفسهم» ؟

ای مردم! چه کسی نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؟ همه پاسخ دادند: خدا و پیامبر او دانا ترند

آنگاه پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نزول فرشته وحی و آخرین فرمان الهی پیرامون مومی مردم با علی (علیه السلام) و یازده فرزندان را تا قیامت، مطرح و از همگان اقرار و اعتراف گرفت و همگان را به پخش این خبر و فرمان الهی، فرمان داد، و در پایان سخنرانی، فرمان بیعت عمومی را صادر فرمود که همه زن و مرد حاضر در صحرای غدیر با امام علی (علیه السلام) بیعت کردند

سوال 19: پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) امام علی (علیه السلام) را چگونه برای بیعت معرفی کرد؟

پاسخ:

پس از ابلاغ ولایت امام علی (علیه السلام) و یازده امام دیگر از فرزندان او، آن حضرت را به جایگاه بلند سخnrانی فرا خواند، دست او را گرفت و بلند کرد به گونه ای که زیر بغل پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) پیدا شد و فرمود:

فمن كنت مولاه فعلي مولاه (پس هر کس را من رهبر او می باشم، پس علی (علیه السلام) نیز رهبر اوست)

سوال 20: اول کسی که با امام علی (علیه السلام) بیعت کرد چه کسی بود؟

پاسخ:

پس از ابلاغ وحی، و فراخوان امام علی (علیه السلام) به جایگاه سخnrانی، اول کسی که دست علی (علیه السلام) را گرفت و با آن حضرت بیعت کرد، شخص رسول خدا (علیه السلام) بود و سپس دیگران با امام بیعت کردند.

سوال 21: بیعت با امیرالمؤمنین (علیه السلام) از کی آغاز و تا چه زمانی بطول انجامید؟

پاسخ:

امروز اخذ رای با نوشتن ورقه های مخصوص انتخابات انجام می گیرد، اما در آن روز گاران بگونه دیگری بود که دست در دست امام می گذاشتند و به او بعنوان رهبر سلام می کردند. که بیعت مردان از ظهر روز غدیر تا شب، و زنان تا پاسی از شب گذشته بطول انجامید.

مرحوم شیخ عباس قمی اینگونه نقل می کند: حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) از منبر فرود آمد و آن وقت، نزدیک زوال بود در شدت گرما، پس دو رکعت نماز کرد. و مؤذن آن حضرت اذان گفت و مردم نماز ظهر را با آن حضرت بجا آوردند. پس به خیمه خود مراجعت فرمود و امر کرد خیمه ای برای حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) در برابر خیمه آن حضرت بر پا کردند و حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) در آن خیمه نشست. پس حضرت رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) دستور داد تا مسلمانان فوج فوج به خدمت آن حضرت رفته و بگویند: «السلام علیک یا امیرالمؤمنین» پس مردان چنین کردند.

آنگاه امر فرمود تا همسران آن حضرت و زنان مسلمانان که همراه ایشان بودند بروند و با امام علی (علیه السلام) بیعت کنند

سوال 22: اگر در آن روز بیعت با امام انجام نمی گرفت چه می شد؟

پاسخ:

دین کامل نمی شد، و امت اسلامی بدون رهبر، سرگردان و مضطرب می گشت و دیگر گرد آوردن چنان اجتماع بزرگی غیر ممکن بود و رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نا تمام می ماند که جبرئیل هشدار گونه وحی الهی را اینگونه برای پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) خواند: **و ان لم تفعل فما بلغت رسالته** (اگر امروز برای علی (علیه السلام) بیعت نگیری رسالت خود را به پایان نبرده ای)

سوال 23: مردم به دستور چه کسی با امیرالمؤمنین بیعت کردند؟

پاسخ:

مردم به فرمان خدا و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) با امام علی (علیه السلام) بیعت کردند، زیرا رسالت پیامبران بدون امامت تداوم نخواهد یافت

سوال 24: آیا زنان هم بیعت کردند؟

پاسخ:

یکی از جلوه های زیبای غدیر، عمومی و همگانی بودن آن است که همه اقشار جامعه، از سفید و سیاه، از سرمایه دار و تهیدست، از مهاجر و انصار، و از زن مرد، همه و همه در آن روز بزرگ نقش داشتند و با امیرالمؤمنین (علیه السلام) بیعت کردند آری زنان هم بیعت کردند که زنان هم از دیدگاه اسلام حق انتخاب دارند. حق شرکت در سرنوشت خویش را دارند و آزادند.

سوال 25: مردان و زنان چگونه با امیرالمؤمنین (علیه السلام) بیعت کردند؟

پاسخ:

مردان خدمت امام علی (علیه السلام) آمده دست در دست آن حضرت گذاشته می گفتند: «السلام علیک یا امیرالمؤمنین»

پس از پایان بیعت عمومی مردان وقتی نوبت به زنان رسید، امام در جلوی خیمه بر نشست، طشت آبی مقابل آنحضرت نهادند و امام دست مبارک در آب طشت فرو برد، آنگاه زنان مسلمان جلو می آمدند دستی بر آب زده می گفتند: «السلام علیک یا امیر المؤمنین»

سوال 26: به هنگام بیعت، زنان و مردان خطاب به امام علی (علیه السلام) چه می گفتند؟

پاسخ:

زنان و مردان با نام امیرالمؤمنین (علیه السلام) سلام می دادند و می گفتند: «السلام علیک یا امیرالمؤمنین». و برخی مانند ابابکر و عمر و عثمان جلو آمده خطاب به امام

علی (علیه السلام) گفتند: بخ بخ لك يا ابا الحسن لقد اصبحت مولای و مولی کل مومن و مومنه.

درود بر تو، درود بر تو ای ابا الحسن از هم اکنون امام من و امام هر مرد و زن مومنی می باشید

سوال 27: روز غدیر فرشته وحی چه آیاتی را آورد، و از پیامبر چه خواست؟

پاسخ:

جبرئیل آیه 67 سوره مائده را آورد، از پیامبر خواست که «در روز غدیر برای امام علی (علیه السلام) و یازده امام دیگر از فرزندان آن حضرت، از عموم مردم بیعت بگیرد». و هشدار داد که: اگر امروز ولایت امام علی (علیه السلام) و یازده امام دیگر را اعلام نکنی و برای آنان بیعت نگیری، رسالت خود را ناقص گذاشته ای.

سوال 28: چرا پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) از جبرئیل خواست که او را از ابلاغ ولایت امیرالمومنین فعلا معاف دارد؟

پاسخ:

چون رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) از گروه های مخالف اطلاع داشت، و از توطئه های سیاسی، نظامی آنان باخبر بود، و می دانست که برای بدست گرفتن حکومت و قدرت سیاسی جامعه برخی پیمان سیاسی نظامی امضاء کردند و برخی دیگر با یکدیگر هم سوگند شده تا پس از پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) قدرت را بدست گیرد که خود فرمود

و سالت جبرئیل (علیه السلام) ان يستعفی لی عن تبلیغ ذلک الیکم ، ایها الناس لعلمی بقله المتقین ، و کثره المنافقین ، و ادغال الاثمین ، و حیل المستهزئین بالاسلام

از جبرئیل «درود خدا بر او باد» در خواست کردم، تا مرا از اعلام ولایت علی (علیه السلام) معاف بدارد، زیرا ای مردم می دانم که تعداد پرهیزکاران اندک، و شمار منافقان فراوان است، و گنهکارانی پر فریب، و نیرنگ کارانی که اسلام را مورد استهزاء قرار می دهند وجود دارند.

سوال 29: در روز غدیر خداوند کدام تهدید را مطرح کرد؟

پاسخ:

چون نبوت و رسالت بدون امامت و رهبری، دوام نمی آورد و ره آورد رسالت بر باد می رود، خداوند تهدید کرد که: «و ان لم تفعل فما بلغت رسالته»
اگر امروز برای امام علی (علیه السلام) و یازده امامان دیگر از فرزندان آن حضرت بیعت نگیری، رسالت خدا را ناقص گذاشته‌ای

سوال 30: در روز غدیر فرشته وحی چه وعده ای از طرف خداوند به پیامبر (صلی الله علیه و آله و

سلم) داد؟

پاسخ:

چون پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) از عمق کینه توزی مخالفان با خبر بود و می ترسید که پس از اعلام ولایت و فرمان بیعت عمومی دست به شورش بزنند، و دست به شمشیر ببرند، و حرمت فرمان الهی، و رسالت در هم شکسته شود از این رو جبرئیل از طرف خدا به پیامبر وعده پیروزی و حفظ سلامت و امنیت داد «والله يعصمك من الناس» خدا تو را از مردم حفظ می کند

سوال 31: اگر پیامبران نمی ترسند پس رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در روز غدیر از چه می ترسید؟

پاسخ:

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بر جان خود نمی ترسید. می ترسید که مخالفان ولایت، توطئه کنند و به اسلام آسیب بزنند.

سوال 32: پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در روز غدیر خم از مردم چه خواست ؟

پاسخ:

از مردم خواست تا به امامت امام علی (علیه السلام) و یازده امام دیگر از فرزندان او ایمان آورند، و اعتراف کنند. و سپس با امام علی (علیه السلام) بیعت کنند و آنگاه پیام آن حادثه عظیم را در شهر و دیار خود به فرزندان و خویشاوندان خود برسانند تا غدیر فراموش نشود فرمود

معاشر الناس ! انی ادعها امامه و وارائه فی عقبی الی یوم القیامه ، و قد بلغت ما امرت بتبلیغه ، حجه علی کل حاضر و غائب و علی کل احد ممن شهد او لم یشهد، ولد اولم یولد، فلیبغ الحاضر الغائب ، و الوالد الولد یوم القیامه

من امامت علی (علیه السلام) را در میان شما باقی می گذارم که مامور ابلاغ آن بوده ام به شما رسانده ام ، که حجت آشکاری بر هر حاضر و غائب است به آنها که امروز هستند. آنان که در این جمعیت نیستند. آنان که هم اکنون از مادر متولد شدند یا در آینده متولد خواهند شد. پس بر حاضران در صحنه غدیر، واجب است که امر الهی را به دیگران که حضور ندارند برسانند، و بر پدران واجب است که حماسه غدیر را به (فرزندان خود تا قیامت بشناسند).

سوال 33: آیا در روز غدیر تنها بیعت با امیرالمؤمنین (علیه السلام) مطرح بود؟

پاسخ:

خیر، بیعت با همه امامان معصوم (علیهم السلام) از امام علی (علیه السلام) تا حضرت قائم آل محمد (عجل الله تعالی فرجه) مطرح شد. جمع حاضران با دستور خدا به امامت همه امامان اعتراف کردند و سپس چون امام علی (علیه السلام) در جمع حاضران، حضور داشت با آنحضرت بیعت کردند که رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: معاشر الناس! انکم اکثر من أن تصافقونی بکف واحد، فی وقت واحد قد امرنی الله عزوجل ان اخذ من الستکم الا قرار بما عقدت لعلی امیرالمؤمنین و لمن جاء بعده من الائمة منی و منه

ای جمعیت انسانها! جمعیت شما بیشتر از آن است که بتواند با دست خود با من در (این صحرا بیعت کنید پس از طرف خدا داده شدم که از شما اقرار بگیرم نسبت به ولایت علی (علیه السلام) و امامت امامان پس از او که فرزندان من و علی هستند

سوال 34: طرح جامع امامت و رهبری، چگونه در روز غدیر مطرح شد؟

پاسخ:

برخی فکر می کنند که در روز غدیر تنها ولایت امام علی (علیه السلام) مطرح و مردم تنها با آن حضرت بیعت کردند، آنگاه از امامت دیگر امامان معصوم (علیهم السلام) دچار غفلت شده اند. بلکه در روز غدیر طرح جامع امامت پس از رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) تا ظهور و ولایت حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) و دوران پس از ظهور و شهادت، و دوران رجعت تا قیامت، مطرح بود

امامان و جانشینان پیامبران گذشته فاصله میان وفات یک پیامبر را تا بعثت پیامبر بعدی پر کرده و رهبری مردم را بر عهده داشتند تا انسانها در هیچ شرایطی بدون رهبر نباشند و زمین از حجت خدا خالی نماند

امامان معصوم شیعه (علیهم السلام) نیز فاصله زمانی، از وفات پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) تا قیامت و بر پائی آخرت، را پر کرده، رهبری امت اسلامی را را بر عهده دارند.

سوال 35: پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) از اجتماع بزرگ آن روز چه درخواستهای داشت؟

پاسخ:

1. از همگان خواست تا به امامت دوازده امام اعتراف کنند
 2. از همگان خواست تا به امام علی (علیه السلام) بیعت کنند
 3. از همگان خواست تا از فرمان علی (علیه السلام) سرپیچی نکنند که فرمود
معاشر الناس ! انی ادعها امامه ، و وراثه فی عقبی الی یوم القیامه، و قد بلغت ما امرت
بتبلیغه ، حجه علی کل حاضر و غائب، و علی کل احد ممن شهد اولم یشهد، ولد اولم
یولد فلیبلغ الحاضر الغائب، و الوالد الولد الی یوم القیامه
- امامت علی و فرزندان او را تا روز قیامت در میان شما باقی می گذارم و من به آنچه نسبت به ابلاغ ولایت مامور بودم به شما رساندم که بر هر انسان حاضر و غائبی ، و بر هر شاهد و غیر شاهدهی ، و بر هر کس که تا کنون متولد شده یا نشده حجت تمام شده است . پس باید حاضران به غائبان ، و پدران به فرزندان تا روز قیامت مسئله امامت علی و فرزندان را بازگو نمایند
-

سوال 36: مسئولیت عظیم حاضران غدیر از زبان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) چه بود؟

پاسخ:

پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) مسئولیت بزرگ حاضران غدیر را اینگونه مطرح فرمود

پس از بیعت، وفادار بمانند

با دوستان امام علی (علیه السلام) دوست و با دشمنانش دشمن باشد

حادثه روز غدیر را به آنان که حضور نداشتند ابلاغ کنند

حادثه روز غدیر را زبان به زبان، به نسل های آینده منتقل کنند

سوال 37: پیامبر(ص) در روز غدیر به چه کسانی هشدار داد؟

پاسخ:

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) به همه مسلمانان حاضر در روز غدیر هشدار داد که مبادا تسلیم قدرت طلبان شوند و حماسه غدیر را فراموش کنند و فرمود:

معاشر الناس ! انه سيكون من بعدی ائمه یدعون الی النار و یوم القیمه لا ینصرون

معاشر الناس ! ان الله تعالى و انا بریئان منهم

معاشر الناس ! انهم و انصارهم و اشیاعهم، و اتباعهم، فی الدرك الاسفل من النار، و لبس مثنوی المتکبرین، الا انهم اصحاب الصحیفه ، فلینظر احدکم فی الصحیفه !! فذهب علی الناس الاشر ذمه منهم امر الصحیفه

پس از من رهبران فاسدی خواهند آمد که مردم را بسوی آتش جهنم می کشانند. و در روز قیامت یاوری نخواهند داشت، ای مردم ! همانا خدا، و من از آنان ییزاریم ای جمعیت انسانها! همانا آن رهبران فاسد و اطرافیان و پیروان و یارانشان در پائین ترین جایگاه آتش قرار دارند، و چه بد جایگاهی برای متکبران است

آگاه باشید: آنان پدید آورندگان طوماری (صحیفه و نامه ای در مخالفان امامت علی (علیه السلام) می باشند. پس بر همه شما لازم است که در آن طومار ننگین بنگرید،

اکثر مردم جز اندکی از صحیفه غفلت کردند! در آخر پیامبر خدا همه را از مخالفت کردن و سرپیچی از فرمان امام علی (علیه السلام) هشدار داد

سوال 38: چه کسانی را پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در روز غدیر لعنت کرد؟

پاسخ:

پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) به افراد زیر در روز غدیر لعنت کرد
. کسانی که امامت امام علی (علیه السلام) را انکار کنند
. کسانی که امامت امام علی (علیه السلام) را غصب کنند
«و العن من انکره ، و اغضب علی من جحد حقه»

سوال 39: چرا امام امت اسلامی را خدا باید تعیین کند؟

پاسخ:

امامت شرایط و ویژگیهایی دارد که شناخت انسان کامل، و شناسائی آن ویژگیها، برای انسانها ممکن نیست. انسان موجودی است ناشناخته، و کشف راز درون انسانها برای مردم امکان ندارد، حال که انسانها در انتخاب و شناخت رهبر کامل عاجزند باید خداوند خالق بشر به کمک انسانها آمده و رهبران کامل را معرفی فرماید که

«الله اعلم حیث يجعل رسالته» (انعام ایه 124)

خدا آگاه تر است که رسالت خود را در کجا قرار دهد». از این رو»

امام علی (علیه السلام) را خداوند برگزید و در روز غدیر به بیعت همگانی با آن حضرت، فرمان داد

سوال 40: اگر امام را خدا انتخاب می کند، پس بیعت مردم چه نقشی دارد؟

پاسخ:

خداوند هدایت می کند همانگونه که خویبها و بدیها را معرفی کرد و راه سعادت و شقاوت را نشان داد، امام حق را نیز معرفی می کند. اما انسانها در انتخاب رهبر آزادند، می توانند امام حق را انتخاب کنند و به سعادت برسند و یا مخالفت کنند و گمراه شوند. آنگونه که در دیگر رهنمودهای الهی گروهی رستگار و گروه دیگر منحرف گشتند.

پس از حادثه غدیر نیز گروهی امامت امام علی (علیه السلام) را انکار و غصب کردند و گروهی بر ولایت و رهبری آن حضرت وفادار ماندند، و انواع شکنجه ها را به جان خریدند. پس اعلام وحی تضادی با اختیار انسان ندارد.

سوال 41: بیعت مردم چه ره آوردهایی دارد؟

پاسخ:

چون امام و رهبر جامعه باید در میان مردم زندگی کند، امر و نهی داشته باشد به خویبها فرمان دهد، و مردم را برای تصفیه دلها و پاکسازی جامعه از پلیدیها بسیج کند، باید مردم او را قبول داشته و با او بیعت کنند تا پشتوانه اجرائی داشته باشد.

اگر مردم به علل گوناگونی از حق منحرف شوند و دستورات امام حق را رعایت نکنند یا او را در انزوا قرار دهند، فرمان و دستورات امام بر زمین می ماند و در عمل امامت و رهبری او برای آنها نقشی نخواهند داشت.

سوال 42: آیا تنها در روز غدیر ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) اعلام شد؟

پاسخ:

ولایت امام علی (علیه السلام) پیش از غدیر بارها و بارها توسط پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) مطرح گردید.

بریده بن خضیب اسلمی می گوید: روزی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) به جمعی و به من امر فرمود ما هفت نفر بودیم از جمله ابوبکر، عمر، طلحه و زبیر که: «سلمو علی علی با مره المؤمنین». «به علی سلام کنید به لفظ یا امیر المؤمنین»، با آنکه رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) زنده و در کنار ما بود.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بارها از امامت امام علی (علیه السلام) و یازده فرزند او، و امامان معصوم (علیه السلام) سخن گفت، در روز غدیر برای امامت امام علی (علیه السلام) و دیگر امامان معصوم (علیه السلام) بیعت گرفته شد که فرمود:

(فامرت ان اخذ البیعه منکم و الصفقه لکم بقبول ما جئت به عن الله عزوجل فی علی امیر المؤمنین، و الاوصیاء من بعده الذین هم منی و منه امامه فیهم المهدی الی یوم . یلقى الله الذی یقدر و یقضی)

پس از طرف خدای عزیز و بزرگ مامورم که برای علی امیر المؤمنین (علیه السلام) از شما بیعت بگیرم، و برای امامان (علیهم السلام) پس از او نیز بیعت کنید. امامانی که همگان از من و از علی می باشند، و قائم آنان مهدی (عجل الله تعالی فرجه) است تا روز قیامت که به حق قضاوت خواهند شد.

خلاصه اینکه در روز غدیر همه مسلمانان با رهنمود رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) با امام علی (علیه السلام) بیعت کردند. و همه به امامت دیگر امامان معصوم (علیه السلام) تا حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه) اعتراف و اقرار کردند. و امامت آنان را تا رجعت و قیامت پذیرفتند.

سوال 43: با بیعت عمومی مردم کدام اصل از اصول آزادی و دموکراسی ثابت می گردد؟

پاسخ:

اصل شرکت مردم در سرنوشت خویش اصل آزادی مردم در حکومت اسلامی را تداعی می کند.

حادثه غدیر زیباترین جلوه آزادی در حکومت اسلامی است با اینکه امام حق را خدا برگزید، و پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) او را معرفی فرمود

حق بیعت به مردم داده شده است.

سوال 44: آیا در روز غدیر تنها روز بیعت با امیرالمؤمنین (علیه السلام) است؟

پاسخ:

خیر بلکه روز غدیر روز تبیین راه درست برای مردم است. در غدیر خم راه نجات مردم از هلاکت بیان شد. کسیکه بر بیعت بماند نجات یابد و کسی که نیرنگ کند هلاک یابد.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود: «معاشر الناس! فبايعوا الله و بايعوني و بايعوا عليا امير المؤمنين (عليه السلام)، والحسن والحسين والائمة منهم في الدنيا والاخره كلمه طيبه باقيه يهلك الله من غدر و یرحم من و فی . فمن نكث فانما يتكث» علی نفسه و من اوفی بما عاهد علیه الله فسیوتیه اجرا عظیما

ای جمعیت انسانها: پرهیزگار باشید، و بیعت کنید با علی امیر مؤمنان، و حسن و حسین و امامان پس از آنان، که کلمه طیبه جاودانه هستند، خدا نیرنگ باز را هلاک می کند، و رحمت خدا را می نگرد کسی که وفای به عهد کند و کسی که پیمان شکند، پس بر زیان خود عمل کرده است.

سوال 45: اگر امامت نباشد چرا رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ناقص است؟

پاسخ:

هر چیزی برای تداوم و جاودانه ماندن به دو اصل نیازمند است: 1- اصل علل
پیدایش 2- اصل علل پایداری و حفاظت

اگر کسی اختراعی را به ثبت برساند و برود، و دیگر کسی آن اختراع را مطرح نکند
و به تولید انبوه نرساند، چون اصل تداوم و پایداری با اصل پیدایش و اختراع
هماهنگ نشد آن اختراع فراموش می شود، و از بین می رود. در حفظ و نگهداری
یک ساختمان یک کتاب، یک طرح اقتصادی، نیز این واقعیت جاری است

در مسائل فکری و عقیدتی نیز به دو اصل نیازمندیم: 1- اصل پیدایش (علت محدثه و
پدید آورنده). 2- و اصل پایداری و حفاظت (علت مبقیه و نگهدارنده)

اگر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) مکتب را معرفی کند، و ملت و دولت را با
انواع زحمت ها و تلاش ها پدید آورد، و پس از دورانی از دنیا برود و علت پایداری
و حفاظتی نباشد که راه و رسم او را تداوم دهد، و مکتب او را از انواع تحریف و
دگرگونی برهاند. ره آورد رسالت تاراج می شود و پس از اندک زمانی اثری از آن
باقی نخواهد ماند. پس رسالت بدون ولایت و امامت نا تمام است

سوال 46: چرا مخالفان ولایت در روز غدیر به آخر خط و به بن بست رسیدند؟

پاسخ:

مخالفان سیاسی که با یکدگر پیمان سیاسی، نظامی بستند معتقد بودند که: تا پیامبر
(ص) زنده است آنها نمی توانند به اهداف سیاسی خود برسند. پس تمام طرح ها و
نقشه ها را برای دوران پس از پیامبر نگهداشتند تا رسول خداص بر منبر مدینه یا در
کوچه و خیابان، یا در اجتماعات معمولی، از امامت امام علی (ع) و فرزندان سخن
می گفت و رهنمود می داد، برای مخالفان هر ناگوار بود اما تا حدودی قابل تحمل
بود.

روز غدیر خم بدنبال سالها تذکر و رهنمود، از نظر کاربردی وارد نهایی ترین مرحله تحقق رهبری شده و از آن اجتماع عظیم برای امام علی (ع) بیعت گرفت. زیرا احادیث و روایات را می توان با تهاجم و محاصره فرهنگی بدست فراموشی سپرد، اما بیعت 120 هزار زن و مرد حاجیان از حرم بازگشته را چگونه می شود بدون فشار نظامی از خاطره ها زدود؟ از فرهنگنامه ها پاک کرد؟ از ذهن ها و دلها شست؟ اینجا بود که چاره ای جز حرکت نظامی و رسوائی خود ندیدند.

سوال 47: اول کسی که آشکارا مخالفت کرد چه کسی بود؟

پاسخ:

شخصی بنام حارث بن نعمان فهری بود. که با تحریک دیگر مخالفان جرئت کرد تا آشکارا مخالفت کند و با رسول خدا به مجادله پردازد.

سوال 48: چه افرادی پس از بیعت عمومی دست به توطئه و مخالفت زدند؟

پاسخ:

آنانکه نقشه ترور پیامبر را ریختند. آنانکه پس از 75 روز به خانه امام علی (علیه السلام) هجوم آوردند. آنانکه امامت را از اهل بیت (علیهم السلام) غصب کردند.

سوال 49: چرا پس از غدیر، عذری برای کسی باقی نماند؟

پاسخ:

زیرا هم ابلاغ فرشته بود هم اعلام رسول خدا

انتخاب الهی بود و هم بیعت آشکار پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) با علی (علیه السلام) و سرانجام بیعت عمومی مسلمانان با امامان معصوم (علیهم السلام) از امام علی (علیه السلام) تا حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه)

آیا با بیعت عملی تمام مسلمانان بلاد اسلامی همراه با پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) دیگر عذری برای انکار غدیر باقی خواهد ماند؟ هرگز!! که حضرت زهرا (سلام الله علیها) بارها این حقیقت را مطرح می کرد که فرمود: **فما جعل الله لا حد بعد غدیر خم من حجه و لا عذر**. خداوند بزرگ پس از حادثه غدیر خم که ولایت علی (علیه السلام) اعلام گردید برای هیچکس عذر و بهانه ای باقی نگذاشته است.

سوال 50: اولین مخالف غدیر که عذاب شد به پیامبر چه گفت ؟

پاسخ:

جابر بن نضر بن حارث بن کلدۀ بن العبدری پس از مخالفت آشکار خطاب به رسول خدا ص گفت : ای محمد! ما را به خدا خواندی پذیرفتم ، نبوت خود را مطرح کردی ، لا اله الا الله و محمد رسول الله گفتیم، ما را به اسلام دعوت کردی اجابت کردیم، گفתי نماز در پنج وقت بخوانید خواندیم، به زکات و روزه و حج و جهاد سفارش کردی اطاعت کردیم، حال پسر عموی خود را امیر ما ساختی که نمی دانیم این حکم از طرف خداست یا با اراده شخصی شما پیدا شده است؟ رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) پاسخ داد سوگند به خدا که جز او پروردگاری نیست، این دستور از طرف اوست.

سوال 51: عاقبت اولین مخالف غدیر چه بود؟

پاسخ:

جابر بن نضر بن حارث بن کلدۀ بن العبدری خود تقاضای عذاب کرد و آنقدر مغرور بود که می پنداشت که قدرتی وجود ندارد تا او را کیفر دهد. وقتی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) به او فرمود اعلام ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) و فرمان بیعت عمومی به دستور خدا انجام گرفت و من وظیفه ای جز ابلاغ و اجرای آن نداشتم.

جابر پس از شنیدن این جواب، خشمناک شده سر به آسمان بلند کرد و گفت: خدایا اگر آنچه را که محمد درباره علی می گوید از طرف تو است، و به امر توست، سنگی از آسمانی بر من فرود آید و مرا عذاب کند هنوز سخنان او به پایان نرسیده بود که از آسمان سنگی بر او فرود آمد و او را به هلاکت رساند که آیات 1 و 2 سوره معراج نازل شد.

سوال 52: کدام آیه قرآن به کیفر مخالف غدیر اختصاص دارد؟

پاسخ:

آیه 1 و 2 سوره معراج

قرآن در سوره معراج (هفتادمین سوره قرآن) در سه آیه آغاز آن، به ماجرای عذاب فوری اعتراض کننده به ماجرای غدیر و رهبریت حضرت علی (علیه السلام) اشاره کرده و می فرماید: سَأَلْ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ. لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ. مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ؛ تقاضا کننده ای درخواست عذابی (برای خود) کرد که واقع شد. این عذاب مخصوص کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند. از (سوی خداوندی است که ذی المعارج است. (فرشتگانش بر آسمانها صعود می کنند»

سوال 53: فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نسبت به آغاز مخالفت چه فرمود؟

پاسخ :

وقتی جابر بن نضر بن حارث به ولایت امیر مومنان اعتراض کرد ، حضرت زهرا (سلام الله علیها) نگاهی معنا دار به امام علی (علیه السلام) نمود و فرمود: «**اتظن یا ابا الحسن ان هذا الرجل وحده؟! والله ما هو الا طلیعه قوم لا یلبثون ان یکشفوا عن وجوههم اقنعتها عندما تلوح لهم الفرصه**»

ای ابوالحسن ! آیا گمان می کنی در می کنی در مخالفت با غدیر، این مرد تنهاست سوگند به خدا او پیشگام قومی است که هنوز نقاب از چهره هایشان فرو نیافتاده است و آنگاه که فرصت بدست آوردند مخالف خود را آشکار خواهد ساخت علی (علیه السلام) در پاسخ فرمود: من دستور خدا و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) را انجام می دهم و به خدا توکل می کنم که بهترین یاری دهنده است

سوال 54: چند آیه به مخالفان غدیر اختصاص دارد؟

پاسخ:

1. آیه 1 و 2 سوره معارج به مخالفت و عذاب حارث بن نعمان فهری
 2. آیه 67 مائده به کل مخالفان ارتباط دارد که فرمود: و الله یعصمک من الناس ان الله لا یهدی القوم الکافرین
- خدا تو را از شر انسانهای مخالف حفظ می کند همانا خدا مردم کافر را هدایت نخواهد کرد.

سوال 55: مخالفان غدیر چه توطئه های را طراحی کردند؟

پاسخ:

توطئه های فراوانی را طرح کردند که مهمترین آنها به شرح زیر است

مخالفت آشکار

طرح ترور رسول خدای در جاده های کوهستانی بین راه مدینه

پیمان سیاسی نظامی برای بدست گرفتن قدرت

نوشتن طومار دروغین و نفرین شده

سوال 56: اولین برخورد مسلحانه پس از غدیر چگونه شکست خورد؟

پاسخ:

مخالفان ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) که فکر می کردند در بن بست کاملی قرار که تصمیم نهایی را گرفتند، و آن ترور پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود که بگونه ای طبیعی با رم دادن شتر آن حضرت در عقبه که راه کوهستانی، و دره های عمیق داشت به اهداف خود برسند، با یکدیگر گفتند: بر سر راه کوهستانی عقبه کمین کرده و با پرتاب سنگ و چوب و آلاتی که صداها و وحشتناک تولید کند، شتر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) را رم می دهیم تا سقوط کند و در آن دره های عمیق فرو غلطد، آنگاه از تاریکی شب بهره جسته فرار می کنیم، و فردا همه جا می گوئیم که مرگ پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) یک حادثه طبیعی بود.

لذا با شتاب رفتند و بر سر راه کمین کرده و منتظر رسیدن شتر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و همراهان شدند. رسول گرامی اسلام به وسیله فرشته وحی از نقشه آنان آگاهی یافت، چون به عقبه نزدیک شدند، به حذیفه بن یمان، و عمار یاسر فرمود تا یکی عنان شتر را در دست گیرد، و دیگری شتر را هدایت کند.

منافقان کمین کرده، هر چه داشتند پرتاب نمودند، و با سر و صداهای گوناگون سعی کردند، شتر را رم دهند که به امر خدا هیچ تزلزلی در حرکت شتر پدید نیامد، و ترور نافرجام ماند.

ترور کنندگان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) که این فرصت طلایی را نمی توانستند از دست بدهند با شمشیرهای برهنه ، خود به پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) حمله کردند، ولی با مقاومت بی نظیر عمار یاسر و حذیفه روبرو شدند. اگر اندکی درنگ می کردند دیگر یاران پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) که پیوسته و آهسته در یک کاروان بزرگ در حرکت بودند سر می رسیدند و کار همه منافقان تباه می شد. پس ناچار فرار کردند

حذیفه گفت یا رسول الله آنها چه کسانی بودند؟ پیامبر فرمود نگاه کن: در آن هنگام برقی جهید و چهره آنان آشکار دیده شد که حذیفه با شگفتی آنها را شناسایی کرد ترور نافرجام و افشای اسامی دست اندرکاران، اولین زنگ خطر در امت اسلامی به صدا در آمد که مخالفان به آخر خط رسیدند، و از هیچگونه اقدامی دست بردار نیستند، که اندوهی بر دل یاران پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نشست ، و با نگرانی و با مراقبت شدیدتری در حفظ جان رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می کوشیدند. همه می دانستند چه اختلافاتی پدید خواهد آمد

و به روشنی ، حوادث تلخ آینده را می نگریند. که نگرانیها و گریه های رسول خدا در آستانه رحلت ، برای تنهای علی (علیه السلام) و اهل بیت گرامی او (علیهم السلام) . بر همین اساس شکل می گرفت

سوال 57: شکل های سیاسی پس از غدیر چه اهدافی داشتند؟

پاسخ:

پس از بیعت عمومی مسلمانان با علی (علیه السلام) و نگرانی سخت مخالفان، هر لحظه احتمال می رفت که از غدیر خم تا مدینه، در آن راه طولانی شکل های شیطانی شکل گیرد، و دست به یک سلسله حرکات مذبوحانه بزنند که برای جهان اسلام، و وحدت امت اسلامی ناخوشایند باشد. از این رو پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)

دستور داد تا منادی اعلام کند که: در طول راه به امر رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) تا رسیدن به شهر مدینه، دو نفر یا سه نفر حق ندارند گردهم آمده و در گوش یکدیگر زمزمه کنند.

با این فرمان تشکلهای شیطانی ضربه خورد، و اجتماعات توطئه آمیز لغو گردید، مخالفان دیگر نتوانستند در طول راه نقشه ای را سامان دهند یا طرح خطر ناکی را تحقق بخشند.

سوال 58: اولین طومار ننگین را چگونه و برای چه نوشتند؟

پاسخ:

فکر تهیه طوماری افتادند تا مخالفت خود را با ولایت علی (علیه السلام) اعلام دارند، و بگویند که مخالفت ما سازمان یافته و مستحکم است. از این رو در خانه ابابکر گرد آمدند و پس از گفتگوهای فراوان، عهدنامه ای با خط سعید بن عاص نوشتند که با بررسی امضاء تایید کنندگان این طومار، عمق کینه توزی قریش و مخالفان علی (علیه السلام) به اثبات می رسد که نام: ابوسفیان، و فرزند ابی جهل، و صفوان بن امیه در راس همه امضاها به چشم می خورد. یعنی سردمداران شرک و کفر دست در دست منافقان مسلمان نما گذاشته اند تا خورشید ولایت را انکار کنند.

سوال 59: پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) کدام آیه از قرآن را در افشای طومار ننگین قرائت کردند؟

پاسخ:

پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) پس از مشاهده ابو عبیده جراح چون آگاهی به توطئه پنهانی آنان داشت آیه 79 سوره بقره را تلاوت فرمود: «فویل للذین یکتبون»
«الکتاب بایدیم ثم یقولون هذا من عندالله»

وای بر کسانی که کتاب را با دستان خود می نویسند و آن را برای اینکه به بهای اندک بفروشند به خدا نسبت می دهند

سوال 60: اولین آیات مربوط به روز غدیر کدام است ؟

پاسخ:

اولین آیه ای که بر رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) نسبت به حادثه عظیم غدیر نازل شد آیه 67 سوره مائده است که فرود: «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک» من ربک.

ای پیامبر! آنچه بر تو نازل شد نسبت به ولایت علی (علیه السلام) از طرف پروردگار . تو امروز ابلاغ کن .

خلاصه ای از واقعه غدیر

اعلان عمومی برای سفر حج

در سال دهم هجرت، به دستور الهی، آخرین سفر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به مکه برای تعلیم حج و اعلام ولایت ائمه (علیهم السلام) آغاز شد. در این سفر بیش از یکصد و بیست هزار نفر آن حضرت را همراهی کردند که در شرایط آن زمان سابقه نداشت.

بلافاصله پس از پایان مراسم حج، اعلام شد همه حجاج از مکه خارج شوند و برای برنامه ای مهم در غدیر خم - که کمی قبل از محل جدا شدن کاروان ها بود - حضور یابند.

سه روز پس از پایان مراسم حج، سیل جمعیت به سوی غدیر حرکت کردند.

اجتماع عظیم در غدیر

با رسیدن به محل موعود، فرمان توقف از سوی پیامبر (صلی الله علیه و آله) صادر شد و مرکب‌ها از حرکت ایستادند و مردم پیاده شدند و هر کس جایی برای توقف سه روزه آماده کرد به دستور پیامبر (صلی الله علیه و آله)، سلمان و ابوذر و مقداد و عمار زیر چند درخت کهنسال را آماده کردند و روی درختان، پارچه‌ای به عنوان سایبان قرار دادند. در زیر سایبان، منبری به بلندی قامت پیامبر (صلی الله علیه و آله) از سنگ‌ها و روانداز شتران ساختند به طوری که حضرت هنگام خطبه بر همه مردم مشرف باشند.

هنگام ظهر، پس از ادای نماز جماعت، پیامبر (صلی الله علیه و آله) بر فراز منبر ایستادند و امیرالمؤمنین (علیه السلام) را فرا خواندند تا بر فراز منبر در سمت راست حضرت بایستند. قبل از شروع خطابه، امیرالمؤمنین (علیه السلام) بر فراز منبر یک پله پائین‌تر در طرف راست آن حضرت ایستاده بودند.

سخنرانی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

پیامبر اکرم نگاهی به سمت راست و چپ جمعیت نمودند و منتظر شدند تا

همه مردم در مقابل منبر اجتماع کنند. سپس سخنرانی تاریخی و آخرین
خطابه رسمی خود را برای جهانیان آغاز کردند. با در نظر گرفتن این شکل
خاص از منبر و سخنرانی که دو نفر بر فراز منبر در حال قیام دیده می‌شوند
به استقبال سخنان حضرت می‌رویم که آن را می‌توان در یازده بخش
ترسیم نمود:

پیامبر (صلی الله علیه و آله) در اولین بخش سخن به حمد و ثنای الهی
پرداختند و صفات قدرت و رحمت خداوند را ذکر فرمودند، و به بندگی
خود در مقابل ذات الهی شهادت دادند.
در بخش دوم، حضرت سخن را متوجه مطلب اصلی نمودند و تصریح
کردند که باید فرمان مهمی درباره علی بن ابی طالب علیه السلام ابلاغ
کنیم، و اگر این پیام را نرسانیم رسالت الهی را نرسانده‌ام و ترس از عذاب او
دارم.

در سومین بخش، حضرت امامت دوازده امام (علیهم السلام) را تا آخرین
روز دنیا اعلام نمودند تا همه طمع‌ها یکباره قطع شود. از نکات مهم در
سخنرانی حضرت، اشاره به عمومیت ولایت آنان بر همه انسان‌ها در طول
زمان‌ها و در همه مکان‌ها و نفوذ کلماتشان در جمیع امور بود، و نیابت تام
ائمه (علیهم السلام) را از خدا و رسول در حلال و حرام و جمیع اختیارات
اعلام فرمودند.

برای آن که هرگونه ابهامی از بین برود و دست منافقین از هر جهت بسته

باشد، در بخش چهارم خطبه، پیامبر (صلی الله علیه و آله) با دست‌های مبارک بازوان امیرالمؤمنین (علیه السلام) را گرفتند و آن حضرت را از جا بلند کردند تا حدی که پاهای آن حضرت محاذی زانوان پیامبر قرار گرفت. در این حال فرمودند: «من كنت مولاه فهذا علي مولاه، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله»؛ «هر کس من نسبت به او از خودش صاحب اختیارتر بوده ام این علی هم نسبت به او صاحب اختیارتر است. خدایا دوست بدار هر کس علی را دوست بدارد، و دشمن بدار هر کس او را دشمن بدارد، و یاری کن هر کس او را یاری کند، و خوار کن هر کس او را خوار کند.

سپس کمال دین و تمام نعمت را با ولایت ائمه (علیهم السلام) اعلام فرمودند و بعد از آن خدا و ملائکه و مردم را بر ابلاغ این رسالت شاهد گرفتند.

در بخش پنجم حضرت صریحا فرمودند: «هر کس از ولایت ائمه (علیهم السلام) سر باز زند اعمال نیکش سقوط می کند و در جهنم خواهد بود.» بعد از آن شمه ای از فضائل امیرالمؤمنین (علیه السلام) را متذکر شدند.

مرحله ششم از سخنان پیامبر (صلی الله علیه و آله) جنبه غضب الهی را نمودار کرد. حضرت با تلاوت آیات عذاب و لعن از قرآن فرمودند: «منظور از این آیات عده ای از اصحاب من هستند که مأمور به چشم پوشی از آنان هستیم، ولی بدانند که خداوند ما را بر معاندین و مخالفین و خائنین و

مقصرین حجت قرار داده است، و چشم‌پوشی از آنان در دنیا مانع از عذاب آخرت نیست.

سپس به پیشوایان گمراهی که مردم را به جهنم می‌کشاند اشاره کرده فرمودند: «من از همه آنان بیزارم.» اشاره ای رمزی هم به «اصحاب صحیفه ملعونه» داشتند و تصریح کردند که بعد از من مقام امامت را غصب می‌کنند و سپس غاصبین را لعنت کردند.

در بخش هفتم، حضرت تکیه سخن را بر اثرات ولایت و محبت اهل بیت (علیهم السلام) قرار دادند و فرمودند: «اصحاب صراط مستقیم در سوره حمد شیعیان اهل بیت (علیهم السلام) هستند.

سپس آیاتی از قرآن درباره اهل بهشت تلاوت کردند و آنها را به شیعیان و پیروان آل محمد (علیهم السلام) تفسیر فرمودند. آیاتی هم درباره اهل جهنم تلاوت نمودند و آنها را به دشمنان آل محمد (علیهم السلام) معنی کردند.

در بخش هشتم مطالبی اساسی درباره حضرت بقیة الله الاعظم حجة بن الحسن المهدی (ارواحنا فداه) فرمودند و به اوصاف و شئون خاص حضرتش اشاره کردند و آینده ای پر از عدل و داد به دست امام زمان عجل الله فرجه را به جهانیان مژده دادند.

در بخش نهم فرمودند: پس از اتمام خطابه شما را به بیعت با خودم و سپس

بیعت با علی بن ابی طالب (علیه السلام) دعوت می‌کنم. پشتوانه این بیعت آن است که من با خداوند بیعت کرده‌ام، و علی هم با من بیعت نموده است. پس از این بیعتی که از شما می‌گیرم از طرف خداوند و بیعت با حق تعالی است.

در دهمین بخش، حضرت درباره احکام الهی سخن گفتند که مقصود بیان چند پایه مهم عقیدتی بود: از جمله این که چون بیان همه حلال‌ها و حرام‌ها توسط من امکان ندارد با بیعتی که از شما درباره ائمه (علیهم السلام) می‌گیرم به نوعی حلال و حرام را تا روز قیامت بیان کرده‌ام. دیگر این که بالاترین امر به معروف و نهی از منکر، تبلیغ پیام غدیر درباره امامان (علیهم السلام) و امر به اطاعت از ایشان و نهی از مخالفتشان است.

در آخرین مرحله خطابه، بیعت لسانی انجام شد. حضرت با توجه به آن جمعیت انبوه و شرائط غیر عادی زمان و مکان و عدم امکان بیعت با دست برای همه مردم، فرمودند: «خداوند دستور داده تا قبل از بیعت با دست، از زبان‌های شما اقرار بگیرم.

سپس مطلبی را که می‌بایست همه مردم به آن اقرار می‌کردند تعیین کردند که خلاصه آن اطاعت از دوازده امام (علیهم السلام) و عهد و پیمان بر عدم تغییر و تبدیل و بر رساندن پیام غدیر به نسل‌های آینده و غائبان از غدیر بود. در ضمن بیعت با دست هم حساب می‌شد زیرا حضرت فرمودند: «بگوید با جان و زبان و دستان بیعت می‌کنیم.

بیعت عمومی

پس از اتمام خطابه پیامبر (صلی الله علیه و آله)، دو خیمه بر پا شد که در یکی خود آن حضرت و در دیگری امیرالمؤمنین (علیه السلام)، جلوس فرمودند. مردم دسته دسته وارد خیمه حضرت می شدند و پس از بیعت و تبریک، در خیمه امیرالمؤمنین (علیه السلام) حضور می یافتند و با آن حضرت بیعت می کردند و تبریک می گفتند.

زنان نیز، با قرار دادن ظرف آبی که پرده ای در وسط آن بود بیعت نمودند. به این صورت که امیرالمؤمنین (علیه السلام) دست مبارک را در یک سوی پرده داخل آب قرار می دادند و در سوی دیگر زنان دست خود را در آب قرار می دادند.

وقایع سه روز در غدیر

در طول سه روز توقف در غدیر، پس از ایراد خطابه چند جریان به عنوان تأکید و به نشانه اهمیت غدیر به وقوع پیوست که شرح آن چنین است:

پیامبر (صلی الله علیه و آله) در این مراسم، عمامه خود را - که «سحاب» نام داشت به عنوان افتخار بر سر امیرالمؤمنین (علیه السلام) قرار دادند.

حسان بن ثابت از پیامبر (صلی الله علیه و آله) درخواست کرد تا در مورد غدیر شعری بگوید، و با اجازه حضرت اولین شعر غدیر را سرود.

جبرئیل علیه السلام به صورت انسانی ظاهر شد و خطاب به مردم فرمود:
«پیامبر برای علی بن ابی طالب عهد و پیمانی گرفت که جز کافر به خدا و
رسولش آن را بر هم نمی‌زند».

مردی از منافقین گفت: «خدایا اگر آنچه محمد می‌گوید از طرف توست
سنگی از آسمان بر ما ببار یا عذاب دردناکی بر ما بفرست.» در همین لحظه
سنگی از آسمان بر سر او فرود آمد و او را هلاک کرد، و این معجزه غدیر
تأیید الهی را بر همگان روشن کرد.

پس از سه روز مراسم پر شور غدیر پایان یافت، و آن روزها به عنوان «ایام
الولایه» در صفحات تاریخ نقش بست. مردم پس از وداع با پیامبرشان و
معرفت کامل به جانشینان آن حضرت تا روز قیامت، راهی شهر و دیار خود
شدند. خبر واقعه غدیر در شهرها منتشر شد و به سرعت شایع گردید و
خداوند بدینگونه حجتش را بر همه مردم تمام کرد.^۱

^۱ برگرفته از کتاب غدیر در آئینه، محمد انصاری، ص 32

عید خلافت و ولایت

غدیر در آینه روایات

زیاد بن محمد گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: آیا مسلمانان عیدی غیر از عید قربان و عید فطر و روز جمعه دارند؟ فرمود: «آری، روزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله ، امیرمؤمنان علی علیه السلام را (به خلافت و ولایت) منصوب کرد».

برترین عید امت

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: «روز غدیر خم، برترین عیدهای امت من است، و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد برادرم، علی بن ابی طالب را به عنوان پرچمدار (و فرمانده) امت من منصوب کنم، تا بعد از من مردم به دست او هدایت شوند، و آن روزی است که خداوند در آن روز دین را تکمیل، و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را دین آنان قرار داد».

عید آسمانی

حضرت امام رضا (علیه السلام) به نقل از جدّش امام صادق علیه السلام فرمود: «روز غدیر خم، در آسمان مشهورتر از زمین است».

عید پر برکت

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «به خدا قسم اگر مردم فضیلت واقعی روز غدیر را می‌شناختند، فرشتگان روزی ده بار با آنان مصافحه می‌کردند. بخشش‌های خدا به کسی که آن روز را شناخته، قابل شمارش نیست».

روز سپاس و شادی

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «عید غدیر، روز عبادت و نماز و سپاس و ستایش خداست، و روز سرور و شادی است؛ به دلیل ولایت ما خاندان که خدا بر شما منت گذاشت. من دوست دارم شما آن روز را روزه بگیرید».

روز نیکوکاری و بخشش

از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است که فرمود: «یک درهم دادن به برادران با ایمان و معرفت در روز عید غدیر، برابر هزار درهم (در روزهای دیگر) است؛ بنابراین، در این روز به برادرانت انفاق کن و هر مرد و زن مؤمن را شاد گردان».

روز ناله نومیدي شیطان

امام صادق (علیه السلام) از پدر بزرگوارش حضرت باقرالعلوم علیه السلام نقل کرد که فرمود: «شیطان چهار بار ناله نومیدي سر داد؛ روزی که مورد لعن خدا قرار گرفت، روزی که از آسمان به

زمین هبوط کرد، روزی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به پیامبری مبعوث شد، و روز عید غدیر خم».

پیام تبریک غدیر، سرچشمه همیشه جوشان ولایت است که از سینه تفتیده «خم» به جام محبت دوستداران پیامبر و خاندانش جاری است. غدیر، شایسته هر ثناست که وحی از او پیراست و محمد بدو آراست و اسلام از او برخاست. غدیر، تفسیر بدر و احد و شأن نزول صفین و نهروان است. بدر، عدالت می خواست؛ احد، شجاعت آرزو می کرد؛ خیبر تماشای صداقت را تمنا داشت و غدیر، آمین آن همه ثنا و دعا بود. غدیر، روز انسان است. غدیر، تداوم رسالت محمد (صلی الله علیه و آله) در ولایت علی علیه السلام است. غدیر، عید پیمان و میثاق و عهد است. غدیر، عید عدالت و رهبری است. عید امامت و ولایت بر عاشقان مبارک باد.

کوثری از میِ غدیر

پیامبر در سال دهم هجرت حج گزارد و به سوی مدینه بازگشت. در روز هجدهم ذی حجه که قافله های بسیاری پیش از پیامبر حرکت می کردند و عده ای از پسِ حضرت می آمدند، پیامبر به سرزمین غدیر خم رسید. او به فرمان الهی دستور داد سواران و پیادگان توقف کنند، آنان که رفته اند، باز آیند و آنان که نیامده اند، برسند. سپس بر انبوهی از جهاز شتران فراز رفت و خدای را سپاس گفت و از اینکه به زودی از میان آنان خواهد رفت، خبر داد. سپس از آنان خواست درباره چگونگی ابلاغ رسالت وی گواهی دهند. مردمان فریاد برآوردند: شهادت می دهیم که تو پیام حق را ابلاغ کردی، نصیحت کردی و جهاد نمودی. خداوند تو را پاداش نیکو دهد. آن گاه از جایگاه والای خود در میان امت سخن گفت و از آنان بر اولویت خود گواه خواست و پس از شنیدن پاسخ های یک صدا و بلند، دست علی علیه السلام را گرفت و با شکوهی شگرف و فریادی رسا فرمود: «من کنت مولا فعلی مولا». سه بار این جمله را تکرار و بر یاوران و پذیرندگان ولایت او دعا کرد.

ویژگی های علی علیه السلام از دیدگاه رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم)

حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) بارها با اشاره به موقعیت معنوی امام علی علیه السلام، بر فضیلت های آن حضرت و وصی بودن ایشان تأکید ورزیده است. آن حضرت در گفتاری به دخترش، فاطمه علیه السلام می فرماید: «ای فاطمه! آیا خشنود نیستی من تو را به همسری کسی درآوردم که اسلامش پیش تر از دیگران و دانشش بیشتر از همگان است؟ به راستی، خدای تعالی به اهل زمین توجه فرمود و از میان ایشان، پدرت را برگزید و او را پیامبر قرار داد. بعد دوباره به آنها توجه فرمود و از ایشان شوهرت را برگزید و او را وصی قرار داد.» سپس رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: «ای فاطمه! به راستی برای علی فضیلت هایی است که هیچ کس آن را ندارد: تو که بانوی زنان بهشتی، همسر او هستی. دو نتیجه و زاده رحمت، حسن علیه السلام و حسین علیه السلام که فرزندان زادگان من هستند، فرزندان او هستند. برادرش، جعفر بن ابی طالب کسی است که با دو بال در بهشت آراسته گردیده است و با فرشتگان هر کجا خواهد، پرواز می کند. علم اولین و آخرین نزد اوست. او نخستین کسی است که به من ایمان آورد. او آخرین کسی است که هنگام مرگ با من دیدن می کند. او وصی من و وارث همه اوصیاست».

غدير در قرآن

آیه ای که پیش از اعلام رسمی ولایت امیر مؤمنان علی علیه السلام نازل شد، از یک سو، بیان گر اهمیت فوق العاده غدیر و از سوی دیگر، نشان دهنده نگرانی های رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) در این باره است: «ای پیامبر! آنچه را از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است، کاملاً [به مردم] برسان و اگر [این کار را] نکنی، رسالت او را انجام نداده ای. خداوند تو را از [خطرهای احتمالی] مردم نگره می دارد و خداوند جمعیت کافران را هدایت نمی کند.» قرآن کریم، آشکارا اعلام نشدن ولایت علی علیه السلام را با ناتمام ماندن رسالت الهی برابر می داند و در مقابل نگرانی هایی که

رسول خدا صلی الله علیه و آله داشت، وعده حفظ و حراست به ایشان داده می شود. آیه ای که پس از اعلام ولایت امام علی علیه السلام در غدیر نازل شد، موجی از شادی را در دل های مؤمنان پدید آورد و آرامش و اطمینان خاطر به آنان بخشید: «امروز کافران از [زوال] دین شما ناامید شدند. بنابراین، از آنها نترسید و از من بترسید. امروز دین شما را کامل و نعمت ها را بر شما تمام کردم و اسلام را به عنوان آیین [جاودان] شما پذیرفتم».

اوصاف غدیر در روایات

در فرهنگ شیعه و روایات اهل بیت علیهم السلام، از عید غدیر با عظمت ویژه ای سخن به میان آمد و از آن با لقب ها و ویژگی های ممتازی نام برده شده است. برخی از آنان عبارتند از: روز خشنودی خدای رحمان، روز بسیار درود فرستادن بر محمد و آل محمد صلی الله علیه و آله، روز دست یافتن به رحمت پروردگار، روز عبادت کردن، روز پذیرفته شدن اعمال شیعیان، روز تزکیه، روز ریزش گناه، روز رها کردن گناهان بزرگ، روز وانهادن نافرمانی ها، روز راندن شیطان و ناخرسند گشتن آن، روز مستجاب شدن دعاها، روز داد و ستد با خدا، روز خواستن افزونی ها، روز گشایش، روز لبخند زدن به چهره مؤمنان، روز مژده دادن، روز مهر ورزیدن، روز تبریک گفتن، روز خشنودی و رضایت، روز آراستن، روز پوشیدن لباس های شایسته و افکندن جامه های سیاه، روز پیشی گرفتن، روزی که کلمات صریح درباره خاصان و افراد ویژه اعلان شد، روز پیمان و روز عیان شدن رازها.

شیخ صدوق در کتاب امالی، روایتی از امام باقر علیه السلام و آن حضرت از پدران پاکش نقل می کند که روزی رسول اکرم صلی الله علیه و آله رو به امیر مؤمنان علی علیه السلام کرد و فرمود: «ای علی! خداوند آیه شریفه یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ را درباره ولایت تو بر من نازل کرد، تا آن را تبلیغ کنم. به یقین، کسی که خدا را بدون ولایت تو ملاقات کند، عملش باطل است».

عید غدیر از نگاه امام علی علیه السلام

ویژگی های روز غدیر

امام رضا (علیه السلام) در روایتی می‌فرماید: «در روزگار امیرمؤمنان علی علیه‌السلام، یک‌سال روز جمعه با عید غدیر هم‌زمان گشت. آن حضرت بر فراز منبر رفت و خدا را چنان ستود که همانند آن شنیده نشده بود؛ ستایشی که کسی غیر از او درک نمی‌کرد. سپس به یارانش فرمود: «ای مؤمنان! امروز خداوند متعال، دو عید گران‌سنگ و بزرگ را به هم پیوسته است؛ دو عیدی که پایداری و استواری هر کدام از اینها به دیگری است تا پدیده زیبای خویش را پیش شما کامل کند. شما را به راه رشد آگاه سازد و به روشنایی هدایت کند. راه میانه اش را برای پیمودن شما هموار کند و بخشش گوارایش را برایتان بگستراند. بی تردید، امروز موقعیت عظیمی دارد. در این روز، گشایش رخ داده، نردبان [تکامل] برافراشته شده و دلیل ها آشکار گشته است. امروز، روز ظاهر شدن و پرده‌برداری از مقام پیراستگی [عصمت و امامت] است. روز کمال یافتن آیین و نمایان ساختن پیمان ها از دورویی ها و انکارهای آگاهانه است».

وظایف مؤمنان در روز عید غدیر

امیرمؤمنان علی (علیه السلام) درباره وظایف مؤمنان در روز عید غدیر فرمود: «در این روز با گسترش دادن در هزینه و لوازم خانواده‌تان به سوی آنان بروید و به برادرانتان نیکی کنید. خدای را برای آنچه به شما بخشیده است، سپاس گوید. با هم باشید؛ که خداوند، جدایی و پراکندگی شما را سامان می‌بخشد. به یکدیگر نیکی کنید؛ که خداوند، الفت شما را پایدار می‌سازد. نعمت های خدا را به همدیگر هدیه دهید؛ که خداوند چندین برابر عیدهای پیشین و عیدهای آینده به شما پاداش می‌دهد؛ پاداشی که ویژه چنین روزی است. نیکی کردن در این روز، ثروت را ثمربخش می‌سازد و بر عمر می‌افزاید. هم‌دردی کردن و مهرورزی با یکدیگر در این روز، رحمت خداوندی را جلب

می‌کند. آن اندازه که توان دارید از فضل خداوند برای برادران و خانواده تان با بذل آنچه موجود است، آماده و فراهم سازید. لبخند و شادمانی را میان خویش و در برخوردهایتان آشکار سازید و ستایش و سپاس خداوند را بر آنچه به شما بخشیده است، نمایان کنید».

حضرت فاطمه علیها السلام

از فاطمه زهرا علیها السلام پرسیدند که آیا رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پیش از رحلتش درباره امامت امیر مؤمنان علی علیه السلام چیزی فرمود؟ آن حضرت در پاسخ فرمود: «عجبا! آیا روز غدیر خم را فراموش کرده اید؟»

امام حسن علیه السلام فرمود: امت مسلمان از پیامبر شنیدند که درباره پدرم فرمود: او برای من همچون هارون برای موسی علیه السلام است. همچنین دیدند که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) او را در غدیر خم به عنوان امام نصب کرد.

امام حسین (علیه السلام) پیش از مرگ معاویه، خانه خدا را زیارت کرد. سپس بنی هاشم را گرد آورد و فرمود: آیا می‌دانید پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)، علی علیه السلام را در روز غدیر خم به جانشینی خود برگزید؟ همگی گفتند: بله.

امام زین العابدین علیه السلام

ابن اسحاق، تاریخ نگار معروف می‌گوید: به علی بن حسین علیه السلام گفتم: «من کنت مولاه فعلی» مولاه یعنی چه؟ حضرت فرمود: پیامبر خدا به مردمان خبر داد که امام بعد از خودش، امیر مؤمنان علی علیه السلام است.

امام محمد باقر علیه السلام

أَبَان بن تَغْلِب می گوید: از امام باقر علیه السلام درباره این سخن رسول خدا (صلی الله علیه و آله) «من كنتُ مولاه فعلىٌ مولاه» پرسیدم. آن حضرت در پاسخ پیامبر فرمود: به مردمان گفت که امیر مؤمنان علی علیه السلام در میان مردم، جایگزین من خواهد بود.

امام صادق علیه السلام

در دوران زندگی امام صادق علیه السلام بر اثر جوّ مناسبی که برای نشر معارف اهل بیت علیهم السلام پیش آمد، حدیث غدیر بیش از همه دوره ها مطرح شده است. آن حضرت درباره روز غدیر می فرماید: «رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در غدیر خم برای امیر مؤمنان علی علیه السلام پیمان گرفت و مردم به ولایت او اقرار کردند. خوشا به حال آنان که بر ولایت او ثابت قدم ماندند و وای بر کسانی که آن پیمان را شکستند».

امام کاظم علیه السلام

در روزهایی که امام کاظم علیه السلام در زندان بود، روزی هارون، خلیفه عباسی ایشان را احضار کرد و درباره ولایت اهل بیت علیهم السلام بر مردم پرسید. حضرت فرمود: ما می گوییم ولایت همه خلائق با ماست. دلیل ما، سخن پیامبر در غدیر خم است که فرمود: «من كنتُ مولاه فعلىٌ مولاه».

عید غدیر از نگاه امام رضا علیه السلام

هدیه به یاران

طوسی از یاران امام رضا علیه السلام نقل می کند: «در روز غدیر، شرف یاب محضر حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام شدم. گرد ایشان گروهی از یاران خاصشان حضور داشتند. حضرت با اینکه خوراک و پوشیدنی و هدایا و حتی انگشتری و کفش هایی برای خانواده های آنان فرستاده بود، ولی آنها را برای افطار نیز نگه داشت. امام احوال آنان و کسانی را که پیرامونشان بودند، سامان بخشید.

ایشان در آن روز پیوسته ارجمندی و پیشینه روز غدیر را یادآور می شدند. حضرت در بخشی از سخنان خود، خطبه امیرمؤمنان علی علیه السلام را در سالی که عید غدیر با روز جمعه همزمان شده بود، بیان کرد».

فضیلت روز عید غدیر

ابی نصر بزنّطی از یاران امام رضا علیه السلام می گوید: «خدمت آن حضرت بودم، در حالی که مجلس پر از جمعیت بود و با یکدیگر درباره غدیر گفت و گو می کردند. برخی از مردم این واقعه را منکر شدند. امام فرمود: پدرم از پدرش روایت کرد که: «روز غدیر در میان اهل آسمان مشهورتر است تا میان اهل زمین.» سپس فرمود: «ای ابی نصر! هر جا که هستی، در این روز نزد [قبر] امیرمؤمنان علی علیه السلام باش. به درستی که در این روز، خداوند گناه شصت سال از مؤمنان و مسلمانان زن و مرد را می آمرزد و از آتش دوزخ آزاد می کند، چند برابر آنچه در ماه رمضان و شب قدر و شب عید فطر آزاد کرده بود.» ایشان سپس ادامه داد: «اگر مردم ارزش این روز را می دانستند، هر آینه، فرشتگان در هر روز ده مرتبه با آنان مصافحه می کردند».

امام حسن عسکری علیه السلام

حسن بن ظریف می گوید: به امام عسکری علیه السلام نامه نوشتم و پرسیدم معنای سخن پیامبر درباره امیر مؤمنان علی علیه السلام چیست که فرمود: «من کنتُ مولاة فهذا علیُّ مولاة.» حضرت فرمود: مقصود حضرت آن بود که او را نشانه ای قرار دهد که هنگام اختلاف، حزب خداوند با آن شناخته شوند.

پاس داشت غدیر، سنت نبوی

جوامع بشری نیازمند یادآوری و حضور همیشگی هویت‌های فرهنگی و اصالت‌های معنوی است. زنده نگه داشتن شعائر الهی، رسالتی است که مرزبانان عقیده و ایمان، از جمله رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) بر آن تأکید داشته اند. از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) نقل شده است که فرمود: «به من تبریک بگوئید؛ زیرا خداوند مرا به پیامبری و اهل‌بیتم را به امامت ممتاز ساخته است». در روایت دیگری پس از ذکر حدیث غدیر آمده است: «سپس رسول گرامی در خیمه مخصوص خویش نشست و به امیر مؤمنان علی علیه السلام دستور داد در خیمه دیگری بنشیند و به مردم امر فرمود به حضور علی علیه السلام برسند و به او تبریک بگویند.» اینک و در عصر ما، شناختن مرزهای بلند غدیر، بازگویی این شکوه و جشن و سرور این عید بزرگ، در راستای آن پاس داشت است.

آداب غدیر

در تاریخ اسلام، غدیر و امامت همان اندازه اهمیت دارد که روز مبعث؛ زیرا غدیر، امامت را به وجود آورد و ادامه رسالت بود. حاج میرزا جواد ملکی تبریزی در این باره می‌نویسد: «روز غدیر نسبت به مبعث، به منزله باطن از ظاهر و به منزله روح از انسان است؛ زیرا هر چه در مبعث از خیر و سعادت وجود دارد، مشروط به ولایت امیر مؤمنان و امامان است». به دلیل اهمیت عید غدیر به عنوان بزرگ‌ترین و مهم‌ترین اعیاد اسلامی است که آداب بی شماری برای آن بیان شده است. فراوانی آداب و اعمال این روز، با اعمال هیچ روزی قابل مقایسه نیست و در این آداب و اعمال، همه گروه‌ها مورد خطاب قرار گرفته اند. از جمله آداب عبادی این روز به نماز شب و روز غدیر، نماز مسجد غدیر، روزه، یاد خدا و پیامبر، زیارت امیر مؤمنان علی علیه السلام و غسل می توان اشاره کرد. همچنین جشن و عید گرفتن، تبریک و تهنیت به پیامبر، امیر مؤمنان و یکدیگر، دید و بازدید، صدقه دادن، دیدار با رهبری و بیعت و اتحاد و اجتماع، از جمله آداب اجتماعی و سیاسی سفارش شده در این روز است.

منابع:

1. ماهنامه گلبرگ، ش ۱۳
2. ماهنامه گلبرگ، ش ۲۶
3. ماهنامه گلبرگ، ش ۷۰
4. ماهنامه گلبرگ، ش ۸۲
5. ماهنامه گلبرگ، ش ۹۴